RUBRICA AFONULUI

Bârna, paiul și mălaiul

(Mircea Bunea, septembrie 2005)

Motto: „Vede paiul din ochiul altuia, dar nu vede bârna din ochiul său” (Paremiologie)

Ea, **Bârna** (cu „b” mare de la „țâfnă”, „orgoliu”, „egolatrie”, „megacefalie”, „megalomanie”, „ipohondrie” ş.a.m.d) şi El, **Paiul** (cu „p” de la „namila de ursuleț”, „fasole oloagă”, „coțofana hoață” etc.) se pare că sunt un cuplu imposibil de divorțat. Nenumărate şi competente instanțe judecătoreşti – se poate citi şi: cei mai iubiți dintre pământeni, oameni de cultură mare, oameni de cultură şi odihnă, oameni de bine, oameni de foarte bine, savanți de renume mondial și chiar intelectuali! – au tot încercat zi de vară până-n seară şi din noapte până-n zori să le torpileze, dezorganizeze, pulverizeze, atomizeze, neantizeze şi alte „zeze” mizerabilul, scandalosul, indezirabilul, maleficul şi bizarul lor **mariaj** (sic! puteți citi și „mercantilaj”). **Totul a fost în zadar**. S-au vârfuit silozurile cu eşecuri. Deprimările protagoniștilor s-au ținut lanț. Nici eu nu-mi fac iluzii prea mari scriind împotriva dipolului **bârnă-pai**. Viața petrecută prin diferite redacții mi-a cam frânat elanul inițial. Și totuşi sper! vorba lui Pavese: Schimbăm simboluri şi cuvinte, schimbăm lovituri, ne întindem mâna, ne ştergem unul pe altul de sudoare, dar, la sfârșitul zilei, vlăguiți, ne dăm seama că nimeni nu se află cu noi. Și totuși știam că toată truda noastră avea un unic scop să nu ne lase cu mâinile goale. Se poate accepta acest lucru?

Întrebarea este retorică. Uite că se poate. N-ai decât să citeşti ziarele, să priveşti la televizor, să asculți radioul. Cu ce te alegi? De prea multe ori cu „mesaje” (scuzați ghilimelele) gen: „Nu am fost de acord cu multe dintre părerile domnului X” – omul e pomenit cu nume și prenume – pentru că „este de extracție modestă”(...) dar şi pentru că, „deşi dă sfaturi, nu cunoaşte armonia, contrapunctul, formele...” Bref, ca să rămân în context: un profesionist **mai vârstic**, altminteri onorabil, (după spusa unora, cam puțini, totuşi), într-o revistă onorabilă, îi reproșează unui **mai tânăr** profesionist şi mai onorabil (după spusa şi scrisa multora, avizați) că nu provine dintr-o familie de nobili (boieri!? baroni!? conți!? duci!?) și că nu are studii de specialitate. Să vezi și să nu crezi! Să-ți faci cruce cu limba-n cerul gurii și să zici ducă-se pe pustii, pentru că asemenea aberații de-a dreptul cadriste – cu semn politic schimbat! – n-am mai pomenit de pe vremea tovarăşilor... Să presupunem însă că mai vârstnicul critic ar avea dreptate: Ce rezultă din asta vă las pe dumneavoastră să judecați, pentru că, mutatis mutandis, hai să ne (re)amintim că și alții au mai comis asemenea păcate...

De pildă, Shakespeare a fost fiu de mănuşar; D'Alambert a fost copil abandonat, găsit pe treptele unei biserici; Diderot a fost fiul unui tocilar dintr-un oraș de provincie; mama lui Giuseppe Fortunato Francesco Verdi a fost torcătoare, iar tatăl cârciumar... Lista cu asemenea „plebeieni” și „ne școliți” este impresionant de lungă. Exclusiv nobili, nu?! De aceea au rămas in istoria culturală a omenirii, aşa-i? Hai să fim serioşi. Când Franz Liszt, stabilit la Roma, a acceptat să i se facă tonsura monahală, nu s-a găsit nimeni care să-i fi reproșat că n-are studii de... specialitate. De ce oare, mama nu se supără?! De ce, pe la 1730, Jean-Jacques Rousseau, improvizat în profesor, era angajat să dea lecții de muzică la Geneva, Fribourg, Lausanne – ulterior chiar a plusat: în 1745, la Paris, i s-a jucat Muzele galante, o operetă compusă de el, în 1767, tot la Paris, a publicat

Dicționarul muzical, iar în 1770 trăia exclusiv din copierea notelor muzicale! – deși, câți știu asta? fabulosul autor al Contractului social, al lui Emil și al Noii Heloize, **n-a urmat niciodată cursuri școlare!** Apropiindu-ne în spațiu și timp de zilele noastre: Câți știu că genialii noștri actori Aurel Storin și Ștefan Ciubotărașu n-au călcat în viața lor într-o școală de specialitate? Sau și mai aproape, adică dincolo de... Atlantic: Câți știu că Ted Turner, fiul moștenitor al proprietarului unei companii de panouri publicitare, tocmai pentru că nu era de specialitate, atunci când a creat CNN-ul (Cable News Network), a fost gratulat de către **bătrânii știutori** din mass-media și din Wall Street cu titlul de șef al **Rețelei puilor tonți**, adică **C**hicken **N**oodle **N**etwork! Deci, tot CNN... Asta se întâmpla în iunie 1980. Iar acum, v-aș ruga să-mi explicați dvs. cum ați putea trăi fără CNN (exceptând cazul că ați fi irakieni, de-o pildă).

Vă întrebați, poate, care este rostul exemplelor de mai sus. Acesta este: de a vă asigura că (pardon de expresie!) **cu exemple se poate demonstra orice**. Aceasta pe de o parte. Pe de altă parte, vă asigur și că am vrut să aflu și cum se motivează virulența criticilor formulate de onorabilul mai vârstnic împotriva confratelui mai tânăr și mai onorabil. Și am aflat. Un prieten, redactor la onorabila revistă în care a apărut filipica, mi-a explicat: „Știi că, de vreo doi ani, bătrânul ține la noi rubrica Z. N-o scrie rău, dar o scrie ca pe vremea lui. Cineva a făcut imprudența să-i sugereze că ar fi bine ca, măcar din când în când, să-l mai citească și pe domnul cel tânăr. Reacția a fost dură: «P-ăla? Nu știți că n-are studii de specialitate? Vreți să-i dați lui rubrica mea? Și nici domn nu e!» Asta-i esența întâmplării: **„mălaiul”**, a încheiat prietenul. Văzând că nu pricep a revenit: „Cum, adică, habar n-ai ce-i aia mălai? Hai că-i nașpa... Chiar nu știi!? E vorba de bani, nenicule, și nici măcar nu-s mulți...”

Am înțeles: Chiar că-i nașpa!